

J. Rendé
**JOAN RENDÉ
MASDÉU**

DESESCALADES

Notes de color

DESESCALADES

DESESCALADES

JOAN RENDÉ MASDÉU

Primera edició: febrer del 2023

© del text: Joan Rendé Masdéu

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: 3 x Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-1356-247-6

DL T 2-2023

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

*A la Lluïsa, el Joanic i la Beatriu,
i a tots els que parlen i estimen aquesta
«llengua que no es deixa tòrcer».*

ÍNDEX

ELS FRUITS DEL CONFINAMENT

Transcendència	10
Músics de cantonada	17
El pitjor ha de venir	24
Epifania	31
Cures intensives	43

INSTANTÀNIES

Bona nit	50
La fugida	51
La pianola.....	52
Les fulles seques.....	53
Mala fe	54
No pagava la pena.....	55
Mania.....	56
Identitat	57
Filògin	58

ELS FRUITS DEL TEMPS

Els 12	60
Si no s'hagués tret l'abric.....	68
La paga.....	70
La partida.....	74
Visita al més-enllà.....	77
La màquina i el núvol.....	79
El lector de notícies	89
Societat en comandita.....	97
L'últim parlant.....	104

ELS FRUITS
DEL CONFINAMENT

TRANSCENDÈNCIA

Els qui ens posem a escriure de manera desaforada, en una circumstància de confinament sanitari pandèmic o en qualsevol revés col·lectiu de mal resoldre, suposo que ho fem moguts per un instint de transcendència previsor: si peto, almenys que en resti alguna cosa... En això, hem de reconèixer que les religions celestialistes ens havien passat al davant ja fa molts segles. El nostre estadi de civilització tan avançat fa molt difícil d'inventar res de nou que valgui la pena. Però, com que els escriptors som bufanúvols i arreplegadors, de mena, res no ens pot impedir de tirar endavant una empresa autònoma i humil com aquesta. De vegades en tenim prou amb una referència antiga (tot ha estat dit i escrit mil vegades, vet aquí el meu interès a fer notar la tendència arreplegadora de l'escriptor) per descabdellar una idea que ens sembli original.

Però no ens desmarxem: ens posem a escriure per deixar-ne constància; també per entretenir-nos i entretenir, per fer alguna cosa, perquè és l'únic que sabem fer o que ens pensem que sabem fer. Hi ha força individus per als quals deixar constància de la seva existència arriba a esdevenir el mòbil central, i fins i tot únic, de la seva existència (aquí la reiteració és volguda): són propensos a tancar-se a casa, a l'aïllament intel·lectual i físic i a la malenconia; per això s'adapten més bé que no els altres als confinaments sanitaris, a les guerres i a l'eremitisme.

Jo en vaig conèixer un a qui una exigència extrema de modernització urbana va determinar que li construïssin una antena repetidora de telefonia mòbil al terrat de casa. De primer, s'hi va oposar per tots els mitjans: recursos legals, influències burocràtiques, nepotisme; però, com que la cosa era decidida per esferes superiors del poder municipi-

pal, no hi va haver res a fer. L'hi van plantificar l'antena i ell s'hi va haver de resignar.

Però, què dic resignar?: cavil·lant i cavil·lant sobre la imponderabilitat del cas, va arribar a la conclusió que allò que convenia més al seu tarannà era adaptar-s'hi i treure'n el màxim profit. Va saber convertir el destret en una ocasió positivíssima. Aleshores va abandonar el pis de sempre, es va enfilat al capdamunt de la torre repetidora i allà va parar la seva residència solitària, com si fos una cigonya al niu. De passada va adonar-se que, amb aquest rampell, havia adquirit tanta notorietat que passaria a la Història, és a dir, que havia acomplert bona part del seu desig de transcendència. Però, com que era ambició i considerava que aquest primer graó havia estat més fruit de la casualitat que no de la voluntat, i encara menys de l'esforç heroic, va provar d'anar més enllà. Atès que la situació l'hi posava tan a l'abast, un bon dia va proposar-se de volar. (Qui, d'entre els humans, no ha passat per la temptació d'emular l'enginyós Dèdal, o Ícar, el seu fill petit, voladors llegendaris?) La gent del veïnat, que aneu a saber si ho pressentia, va amuntegar-se al carrer, tot esperant la proesa. Però just aleshores va sortir el decret de confinament que una gran pesta exigia; tothom va haver de tornar-se'n a casa; l'aspirant a volador va haver de deixar-ho córrer i va ser comminat per l'autoritat competent a no moure's del niu. «Força major», va dir-ne, l'autoritat competent, i va ordenar-li que es guardés bé prou de tornar-ho a provar; qui sap si l'autoritat competent va pronunciar-se en aquest sentit per estalviar a la sanitat municipal el tragí i la despesa de la possible timbarrada, o bé per evitar un motí histèric del veïnat expectant. Aleshores el nostre protagonista va indignar-se per la manca d'humanitat i el burocratisme que percebia en el manament municipal.

Tot plegat li devia ofendre l'orgull i, per venjança o pel que sigui, va decidir calar foc al seu propi niu (una rebequeria de geni, si ho voleu). Això li hauria restituït la notorietat davant del públic ciutadà, si no hagués estat que, per no socarrimar-se ell mateix, va haver de penjar-se a la torre del repetidor uns pams per sota del focardal.

De seguida va comprendre que aquest descens, tot i que mínim, li havia ocasionat una claudicació evident pel que feia al nivell d'altitud i al rang de propagació de la seva protesta; a més, les flames van

produir una avaria severíssima a la xarxa de telefonia mòbil, la qual cosa li va ser multitudinàriament reprovada pels veïns aconducats al servei (hauria provocat una altra aglomeració tumultuosa, si no hagués estat per la prohibició legal que se n'havia establert gràcies al virus col·lectivitzat).

El nostre heroi va haver de replantejar-se de cap a peus la seva escalada transcendental: hauria de fer-se perdonar l'incident i reedificar el prestigi públic que havia atresorat fins a aquell moment. Sabia que existien agències i professionals autònoms que restituïen, amb èxit immediat, reputacions de polítics, futbolistes, jutges, cantants, etcètera, caiguts en desgràcia per afers econòmics o morals irregulars; però Ell (i cal no confondre'l amb el Déu bíblic; és simplement per anomenar-lo d'alguna manera) no es podia permetre baixar de les altures i que tothom l'hi trobés a faltar, ni que fos per un instant. Tampoc no es podia permetre, encara, de pagar els honoraris dispendiosos d'aquests professionals de l'honorabilització. De manera que hauria de fer-ne alguna que li tornés la fama.

Barrinant barrinant, va descobrir que el seu lloc de confinament era privilegiat, car li permetia d'entrar amb facilitat al sistema de comunicació telefònica cel·lular, és a dir, al nucli mateix de la consciència popular. Va assajar-ne les connexions pertinents i ho va aconseguir. Ja només li calia un missatge prou publicitari per convèncer la gent mobilitzada (addictes al mòbil, que volia dir la totalitat de la població). El missatge hauria d'estar redactat amb verbs imperatius, hauria de tractar de tu el destinatari universal (més intimitat) i hauria de concloure amb una frase sintètica en anglès, si pogués ser, de sintaxi esquemàtica i indesxifrabla, tot i que no tingués res a veure amb el possible contingut del text: *kindly surrender*, per exemple; un *hashtag*; sonava bé, molt anglès; ningú no ho entendria i, per tant, ningú no gosaria discutir-ne el significat: qui voldria ensenyar la llufa de la ignorància?

«El poder és teu; exerceix-lo i arrasa; *kindly surrender*.» Perfecte! Servia tant per a votants de dretes com per a votants d'esquerres, d'extrema dreta, de centredreta, de centreesquerra i d'extrema esquerra. Era una crida que agradaria a tothom, tenia força i generava expectativa. Un creatiu publicitari no ho hauria sabut fer millor. Més

endavant Ell ja revelaria qui era el cervell de la iniciativa i què volia (sense aclarir-ho, és clar).

De manera que una massa ingent de ciutadans va rebre, en un instant, aquell «El poder és teu; exerceix-lo i arrasa; *kindly surrender*». Clamorós, per a uns; glamurós, per a d'altres! Els que sempre havien tingut el poder, els de l'olla, els del sistema, s'ho prenien com una legitimació irrefutable. Als que no n'havien tingut mai, els semblava una invitació a conquerir-lo i desplaçar-ne els altres. Cert que hi havia una petita col·lectivitat que ho trobava ambigu i no se'n refiava, però eren els quatre activistes i intel·lectuals de sempre, que resultaven marginals. La veritable massa, assedegada de novetats, ho va rebre com si fos el manà.

De seguida Ell va obtenir dotzenes de milers de *likes* al seu mòbil, tants que se li va sobreescalfar i va estar a punt de bleir-li el palmell de la mà amb què el sostenia. Gran senyal: l'operació havia penetrat a l'imaginari col·lectiu, que se'n deia. Aleshores, doncs, ja havia arribat el moment de plantejar-se l'ampliació del missatge.

Va gravar: «No és l'excel·lència professional ni la qualitat humana allò que dóna la força al líder actual, sinó la multitud aclamadora. N'hi ha prou que molts mediocres coincideixin en els seus interessos i s'uneixin, amb el propòsit de dissimular la seva incompetència, per imposar-se als que els poden fer ombra, als que els poden superar en talent i capacitat d'esforç. Als estúpids, als dropos i als oportunistes, la difamació del senderi, del rigor i de la bona fe els és molt útil per surar i navegar. Els missatges simples i agressius són fàcilment assimilables pels pixavagants i esdevenen consignes útils per a aquelles gernacions que prefereixen compartir un cervell per a tots, en comptes d'haver-ne de desenvolupar un cadascú.» Però, quan tot just ho acabava d'enregistrar, va adonar-se que el text era massa espontani, massa reversible i que podia rebotar contra els interessos d'Ell mateix. Massa clar, massa llarg i, sobretot, massa sincer. La claredat i la sinceritat solen pagar-se cares. Aleshores va pitjar el botó d'esborrar i va recomençar amb més astúcia: «Tots els nostres oponents ho fan deplorablement i només nosaltres sabem allò que ens convé.» Així no calia especificar qui eren els oponents ni per què, ni què feien malament i per què; tampoc calia especificar qui érem nosaltres ni què

era allò que ens convenia: cadascú s'ho aplicaria al seu gust i així la multitud es veuria engreixada per la generalització.

En aquest punt, Ell va adonar-se que, per sobre dels seus rivals i d'Ell mateix, imperava una força més consolidada i molt més robusta que no la seva, i va pensar que més valia sumar-s'hi i poder comptar amb la protecció indulgent del Poder de Més Amunt (PMA). «Els nostres aliats saben molt bé què fan i compten amb els mitjans coercitius legals per imposar-ho», va afegir-hi; així no calia anomenar l'exèrcit, la policia ni els magistrats venals, que potser no eren prou ben vistos per tothom, i la forma verbal *imposar-ho* s'interpretaria com *imposar-ho als altres, als que no són dels nostres*: era com ser l'amo d'un gos guardià o bé, per contra, poder-ne esdevenir la víctima.

Finalment Ell va aclarir: «Exigim eleccions municipals» —més valia no picar més amunt que el més fort, no fer-li nosa— «i jo» —és a dir, Ell— «m'ofereixo per al sacrifici de representar-vos-hi».

Com que el compromís social s'havia tornat tan escàs com era estès el desig de creixement i d'innovació ornamental (l'esbargiment sempre anima), Ell va rebre els *likes* de gran part dels ciutadans. La singularitat de la seva proesa va escampar-se com taca d'oli i Ell va esdevenir el candidat de la majoria relativa. Aleshores no van ser pas pocs els que gosaren escapolir-se del confinament per anar a admirar en temps real (calia dir-ne *en temps real*; si deies *en directe* o *en viu*, ja no t'entenia ningú) el personatge de moda: Ell, que els salvaria de no se sabia ben bé què i que havia sabut guanyar-se un prestigi preponderant.

Ell, de dalt de l'antena estant, guaitava al carrer i es deixava adorar: tota aquella gentada el venerava i l'aplaudia, qui sap si esperant-ne el miracle que els alliberaria de la pesta, i fins i tot de calamitats administratives endèmiques. En aquestes últimes, amb la feinada de donar l'abast als requeriments insaciabls de l'imaginari col·lectiu i del creixement econòmic infinit, no hi havia pogut parar un esment gaire concret, però confiava que ja ho farien els que hi entenien.

Aquella mateixa nit, va preparar-se un discurs, un míting, per l'estil de la proclama que havia escampat entre milions dels seus addictes (s'havia fet viral, la proclama, però l'autoritat competent vetllava perquè no es parlés de virus ni que fos en sentit figurat). Era un text ben